

Til: Tone Hammer, Team Fosen
Fra: Gunn-Hege Lande, Seksjon Kulturminner
Dato: 30.04.2020
Dokumentnr.: 202000949-15
Kopi: RIKSANTIKVAREN

Indre Fosen - Vedtak om dispensasjon med hjemmel i kulturminneloven § 15a for fjerning av freda trær i Reinsalleen

Vi viser til søknad datert 16.3.2020 om dispensasjon fra fredning av 16337-7, Rein kloster allé, gnr./bnr. 56/ 1 og 338 i Rissa kommune i Trøndelag fylke. Søknaden gjelder fjerning av trær i alléen som følge av ny trasé i forbindelse med utbedring av FV 717 Sund – Bradden.

Det er tidligere gitt dispensasjon med hjemmel i kulturminneloven § 19 for etablering av vei gjennom det freda området ved Botnen. Fjerning av trær i alléen er en følge av at den nye traséen må krysse den freda alléen.

Vi har hatt både befaring, møter og telefonsamtaler med Rissa kommune og Team Fosen (tidligere SVV og Fosenveiene AS) Flere alternative traséer er blitt diskutert.

Vedtak

Trøndelag fylkeskommune gir dispensasjon til å gjennomføre følgende tiltak:

- Fjerning av inntil 9 trær, som vist på ortofoto med dato revidert 22.4.2020.
- Kryssing av alléen, vist som Alternativ 2 med de inngrep som dette medfører.

Vilkår

- Replanting av trær må gjøres etter plan vist på ortofoto med dato revidert 22.4.2020.
- Nye trær må være av samme type og så store som mulig, hentet fra Reinshaugen. Både utvalg av trær som skal flyttes og selve replantingen må gjøres i samråd med arborist og med grunneier.

- Alle terrenginngrep må gjøres så skånsomt som mulig, og etter at anleggsperioden er over må området tilbakeføres i størst mulig grad slik at kulturlandskapet og kulturmiljøet blir minst mulig berørt.

Når arbeidet er ferdig skal det sendes inn dokumentasjon som viser hvordan arbeidet har blitt utført og det endelige resultatet.

Tillatelsen er gyldig i 3 år etter at dette vedtaket er mottatt.

Begrunnelse for vedtaket

Etter kulturminneloven § 15a, kan departementet *i særlig tilfelle* gjøre unntak fra vedtak om fredning og fredningsbestemmelser for tiltak som ikke medfører *vesentlige inngrep* i det fredete kulturminnet. Fylkeskommunen/Sametinget er rette myndighet til å vurdere om dispensasjon skal gis, jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven §§ 3 (4) og 4.

I denne saken er det lagt vekt på at tiltaket er en nødvendig følge av at det etableres ny trasé for FV 717 langs Botnen og at nu trasé avlaster den freda alléen. Det er i tillegg lagt vekt på at trærne kan replantes med samme type trær av en viss størrelse fra samme område, Reinshaugen.

Formålet med fredningen er å bevare Reins Kloster som et tidlig kloster- og gårdsanlegg av høy kulturhistorisk og arkitektonisk betydning. Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet. Fredningen skal ivareta de kulturhistoriske verdiene knyttet til anleggets klosterhistorie, sporene fra 1700- tallsgården og til den eksperimentelle og storskala gårdsdriften på 1800-tallet.

Fredningen etter kml § 19 sydøst for gården skal bidra til å opprettholde anleggets virkning i kulturlandskapet.

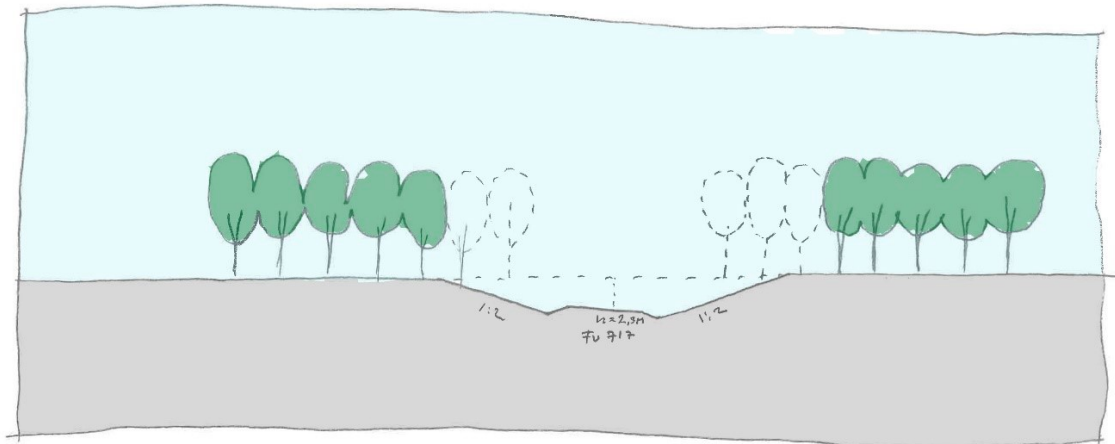
Utbedring av FV 717 er ett av flere tiltak som inngår i hovedprosjektet «Fosenvegene – ei tim' te' by'n». Målet med tiltaket FV 77 Sund-Bradden, er å bygge en trafiksikker veg med økt fremkommelighet. Både trafiksikkerheten og fremkommeligheten i Rinsalleen er dårlig, og det er store utfordringer med vegen opp Skaret og over til Bradden. Ved å legge denne strekningen i ny trasé, vil sikkerheten øke, og trafikkbelastningen i Reinsalléen vil bli betydelig redusert. Den nye traséen vil krysse alléen i plan, dermed må terrenget i krysningspunktet senkes. Dette innebærer at det ikke vil være mulig å kjøre inn i alléen fra nyvegen, og at alléen kun kan brukes som gang- og sykkelveg og som eventuell driftsveg for landbruket, mellom krysningspunktet og frem til Reins kirke. Også den delen av alléen som går fra Rein gård i retning nord og nordvest får vesentlig redusert trafikkmengde. Store deler av alléen får dermed en mindre belastning fra biltrafikk.

FV 717 har vært under planlegging siden 2008. På grunn av stor rasfare ble prosjektet lagt på is, men er nå tatt opp igjen fordi man i dag har utviklet ny teknologi som kan sikre området og samtidig bygge ny vei. Det er i løpet av prosjektperioden vurdert flere ulike

alternativer til ny trasé. Den traséen som nå er valgt, er vurdert til å være den mest hensiktsmessige og den mest skånsomme for kulturlandskapet og kulturmiljøet. Fylkeskommunen som regional kulturminnemyndighet ga derfor dispensasjon med hjemmel i kulturminneloven § 19 for den delen av veien som krysser det freda området ved Botnen. Vi visste allerede da at den nye veien måtte krysse alléen men omfanget var ikke avklart.

Det er nå vurdert to alternativer, eller hovedprinsipper for kryssing av alléen. Det ene alternativet tar primært hensyn til trærne, mens det andre legger mest vekt på å ivareta hensynet til kulturlandskapet og kulturmiljøet.

Alternativ 1

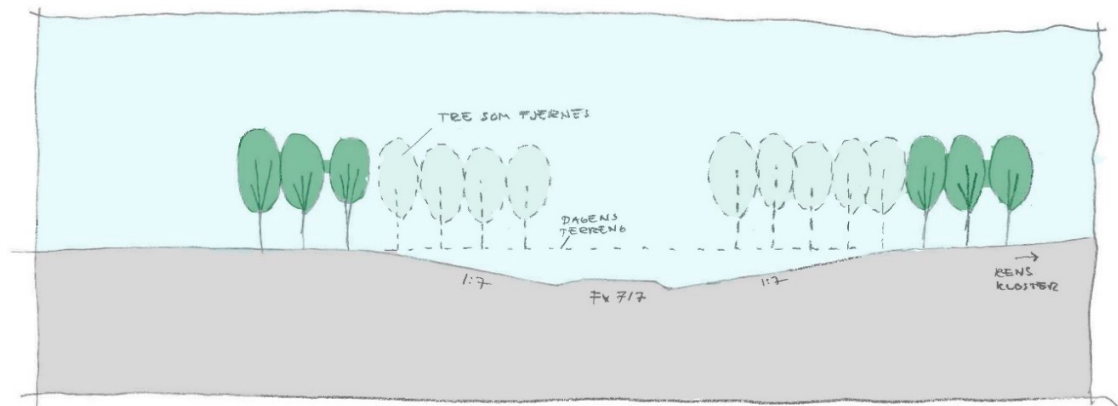
Illustrasjon fra søknaden

Her lages den nye vegen med vegskråninger på 1:2 helning. Ved å lage bratte skjæringer fjernes et mindre antall trær, og mer av det opprinnelige terrenget og større deler av vegen kan bevares. Ulempen med dette alternativet er at skråningene blir unaturlig bratte og vil fremheve det inngrepet den nye vegen faktisk er. I tillegg vil de store skjæringene danne en barriere og et permanent brudd i den gamle ferdselsåren. Alternativ 1 medfører behov for å fjerne 5 – 7 trær i alléen.

Illustrasjonsskisse fra søknaden, viser sideskråning 1:2 der ny veg ligger som et kutt i kulturlandskapet.

Alternativ 2

Illustrasjon fra søknaden som viser løsning uten vegskråning.

Her lages den nye vegen med vegskråning med 1:7 helning. Her blir skråningen slakere, og området får en bedre geoteknisk stabilitet. Med en slakere skråning vil ikke den nye vegen oppleves som et like stort sår og inngrep i kulturlandskapet. Ved å velge dette alternativet kan det dyrkes helt inntil vegkanten, samt at ferdselsåren og terrengryggen fremstår som en sammenhengende linje med visuell kontinuitet fra klosteret til Rissa. Ulempen med denne løsningen er at en lengre strekning av den gamle vegen må fjernes, og at flere trær, inntil 15 trær, må fjernes permanent.

Illustrasjon fra søknaden som viser sideskråning 1:7. Her er vegskråningen fjernet og erstattet med åker.

Etter at søknaden ble sendt har Team Fosen jobbet med veggeometrien i prosjektet, blant annet med tanke på å kunne redusere antall trær som må fjernes. I brev datert 23.4.2020, legges det frem en løsning som gjør at utformingen av terrenget kan gjøres på en mer skånsom måte, og at det vil være mulig å gjennomføre tiltaket med at bare 7 trær må fjernes, men med et usikkerhetsmoment i ytterligere 2. Vedlagte ortofoto viser hvilke trær som må fjernes (merket med røde kryss) og hvilke som er usikre (merket med blå kryss). Trær som blir stående i sikkerhetssonen til vegen kan ikke reetableres, men som et avbøtende tiltak foreslås det å plante nye trær der det i dag er hull i trerekka, (merket med

grønn ring) alt i alt er det snakk om replanting av 7 trær. De nye trærne blir tatt fra Reinshaugen, og er samme type Ask som resten av alléen.

Konklusjon

I forbindelse med krysningen av alléen må det fjernes trær, i tillegg må det gjøres inngrep for selve kryssingen av alléen. Kulturminneforvaltningen mener at det alternativet som ivaretar hensynet til kulturmiljøet best er alternativ 2, med den endringen som fremkommer i brev om tilleggsopplysninger fra 23.4.2020 der antall trær som må fjernes er redusert fra 15 til 7/9.

Dagens trafikk internt i Rissa, på Fosen og mot Trondheim går gjennom alleen opp mot Reins kloster. I tillegg til at dagens trafikkbelastning utgjør en direkte fare for trærne i alleen, er veien så smal at den utgjør en risiko for gående og syklende. Et alternativ til å legge ny veg ved Botnen, er derfor å etablere en gang og sykkelsti ved alleen. Etter vår vurdering vil dette medføre et større inngrep og en vesentlig endring av både den freda alleen men også av det freda kulturlandskapet forøvrig. Ved å etablere ny veg, vil alleen for fremtiden kunne brukes som et sikkert alternativ for gående og syklende, i tillegg til at trærne får bedre levekår.

Det er ingen enkle svar på hvordan kulturminner og kulturmiljøer påvirkes av ulike tiltak, da det er en hel rekke faktorer som spiller inn. Valg av løsningsmodell vil avhenge av mange forhold, der kulturhistorisk og miljømessig verdi, bruksmuligheter, ressurstilgang og konkurrerende samfunnsmessige hensyn vil være de viktigste. I denne saken har vi lagt alle disse forholdene til grunn, og funnet at de samfunnsmessige hensyn bør tillegges stor vekt. Områdesikring, trafikksikkerhet, fremkommelighet, bevaringsforhold og hensyn til kulturlandskapet gjør at vi mener det er riktig å gi dispensasjon for å etablere veg i randsonen av det freda området ved Rein kloster og Rein Kirke selv om dette innebærer at det nå må fjernes noen trær i den freda alléen.

Etter en samlet vurdering innvilger vi søknaden om dispensasjon for å fjerne inntil 9 trær fra den freda alléen ved Reins kloster. Ved å legge den nye vegen slik at den krysser alléen uten at det lages bratte skjæringer og at det som avbøtende tiltak replantes trær både der det fjernes trær nå og der det mangler trær fra tidligere, er vår vurdering, at tiltaket ikke fører til en vesentlig endring av alléen som helhet. Bygging av den nye vegen sikrer området mot rasfare og øker trafikksikkerheten. For å oppnå dette resultatet må den nye vegen krysse alléen, dette anser vi som et særlig tilfelle.

Vi gjør oppmerksom på at Riksantikvaren gjennom sin myndighet etter forvaltningsloven, kan overprøve fylkeskommunens vedtak.

Forholdet til annet lovverk

Det er utarbeidet reguleringsplan for hele vegstrekningen Sund-Bradden, som nå er lagt ut på høring. Detaljer rundt gjennomføring, utførelse, tilbakeføring av området etter anleggsperioden og størrelsen på terrenginngrep vil sikres gjennom bestemmelser i reguleringsplanarbeidet. Fylkeskommunen skal som regional planmyndighet høres i planarbeidet på vanlig måte.

Du kan klage på vedtaket

Du har rett til å klage på vedtaket. Fristen for å klage er 3 uker fra du har mottatt dette brevet. jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen stiles til Riksantikvaren som er klageinstans, men sendes til oss, gjerne på e-post til postmottak@trondelagfylke.no. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til Riksantikvaren. De avgjør saken med endelig virkning.

Har du spørsmål?

Har du spørsmål kan du kontakte saksbehandler Gunn Hege Lande, tlf. 74 17 51 67, e-post: gunlan@trondelagfylke.no

Med vennlig hilsen

Anne Bjørg Evensen Svestad
Seksjonsleder kulturminnevern

Gunn-Hege Lande
Seniorrådgiver/antikvar

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift

Vedlegg:
Ortofoto